

op een beschadiging, waarbij een gedeelte van het vlees bloot komt.
Kneuzen is door stoten of slaan zo beschadigen dat de huid niet scheurt en er dus geen open wond ontstaat.

Hij heeft zijn vinger bezeerd aan een spijker. Dit is de steen, waar zo velen zich deerlijk aan bezeerd hebben. Daar tuimelde de boel naar beneden, gelukkig in 't gras, zodat men niet gehoord heeft, dat iemand zich bezeerde.

In het gevecht zijn vier der onzen licht gekwetst. Men vroeg hem van alle zijden naar de toestand der gekwetste. 't Is wel aan de kous te zien waar het been gekwetst is.

Iemand aan het hoofd wonden. Hij werd licht in de rug gewond.

De baron bood de sterkere jongeling zolang tegenstand totdat deze hem met zijn zware vuisten hoofd en aangezicht deerlijk kneusde en ten bloede sloeg. Mijn arm is gekneusd.

322. BEZETTEN, INNEMEN.

Een plaats in bezit nemen.

Bezetten onderstelt dat men het recht heeft om het te doen.
 Als men een plaats inneemt, doet men dat onwillekeurig of willekeurig en eigenmachtig, of men heeft toestemming om er tijdelijk gebruik van te maken.

Al de plaatsen waren bezet. De schouwburgzaal was sterk bezet.

Wilt gij deze plaats even innemen? De kinderen hadden al de plaatsen in de zaal reeds ingenomen.

323. BEZIEN, BEKIJKEN, BEZICHTIGEN, BESCHOUWEN.

De blik met aandacht ergens op vestigen.

Bezien laat in het midden of dit met opzet geschiedt.

Bekijken onderstelt meer opzet en opmerkzaamheid.

Bezichtigen is zeer aandachtig en nauwkeurig bezien; het wordt inzonderheid toegepast op het aandachtig beschouwen van merkwaardigheden die men bezoekt.

Beschouwen is nauwlettend iets bezien en tevens nadenken over hetgeen men ziet.

Hij bezag de kan en de borden en bewonderde ze. Terwijl zij zich in de grote spiegel bezag en glimlachte.

In die tussentijd bekeek ik de voorgevel van de woning. Ik vermaak mij wel met de bijzonderheden van Parijs te bekijken.

Hij ging daarheen, om er de werken der Vlaamse schilders te bezichtigen. De slotkapel is overwaard bezichtigd te worden. Vreemdelingen die ons land komen bezichtigen.

In zulk een heerlijke avond, als ik de ontzaglijke tonelen der natuur beschouw. De vader roept, de waar beschouwend: « Verzilverd koper is 't! » (LAURILLARD)

324. BEZIG, ONLEDIG.

Niet werkeloos.

Bezig heeft meer betrekking op een degelijke arbeid.

Onledig duidt vooral op een of ander werk als tijdverdrijf.

Hij is bezig aan een groot werk. De arbeiders, die aan de landbouw bezig waren.

De boeken waarmee hij in de laatste tijd onledig was geweest.

325. BEZINKSEL, GRONDSOP, DROESEM, DRAB, MOER.

Het dikkere gedeelte van een vloeistof, dat zich op de bodem van het vat, de fles, enz. bevindt.

Bezinsel is de vaste stof die, in een vloeistof onoplosbaar, op de bodem van het vat zinkt. De andere (grondsop, droesem, enz.) verkeren alle, in meer of mindere mate, in een vloeibare toestand.

Grondsop is het onderste vocht, maar inzonderheid het bezinsel van een drank in een vat, een fles, een beker.

Droesem wordt alleen van dranken, vooral van wijn, gezegd.

Drab wordt ook gezegd van andere vloeistoffen, van datgene wat een vloeistof troebel maakt.

Moer noemt men het bezinsel in 't algemeen, maar wel inzonderheid in vloeistoffen waarin een gisting heeft plaats gehad.

Dit gedaan hebbende, zult gij een zwaar bezinsel vinden. In 'n donker hoekje stond een verweerde waterkaraf, waarbij 'n glas met groezelig oranjeleurig bezinsel.

Middelertwijl zinkt het dikke of grondsop (van de traan) op de grond dezer bakken. Droesem is het grondsop of de drabbigheid die zich in de wijn na de gisting zet, doch altoos wijn in zich blijft bevatten. (Handw.) Men vindt geen goud zonder schuim, geen koren zonder kaf, geen wijn zonder droesem.

'k Drink 't bedwelmend vocht, en de zure moere werp ik weg. (VUYLSTEKE) Die wijn ligt nog op de moer.

326. BEZITTER, EIGENAAR.

Bezitter is hij, die in het bezit is van een zaak, die al of niet zijn eigendom kan zijn.

Eigenaar is hij, aan wie iets toebehoort, die de eigendom, d. i. het eigendomsrecht heeft.

Hij is de gelukkige bezitter van een mooie verzameling schilderijen.

Wie is de eigenaar van dit hotel? Een tabaksdoos met de handtekening van de eigenaar in het deksel.

327. BEZOEKEN, BEZOEK AFLEGGEN, BEZOEK BRENGEN.

Bezoeken is het algemene woord; het is de daad van bij een persoon of op een plaats te komen, uit belangstelling of om welke andere reden dan ook.

Een **bezoek afleggen** is iemand bezoeken, met het bijdenkbeeld dat men daartoe verplicht is door de maatschappelijke beleefdheidsvormen.

Een **bezoek brengen** wordt vooral gebruikt in de dagelijkse omgangstaal, voor het bezoeken van een persoon uit beleefdheid of vriendschap. Het is minder deftig dan een **bezoek afleggen**.

Ik vind het zeer onbeleefd, dat zij ons bezoeken, of het ons al of niet gelegen komt. Toen wij te Parijs waren en het Louvre bezochten.

Hij zal straks een bezoek bij mijn vader afleggen. Dat hij meer gewoon was achter de ploeg te gaan dan bezoeken bij dames af te leggen.

Hij stelde mij voor, hem een bezoek te komen brengen. De vorige dag hadden zij een bezoek gebracht aan hare ouders.

328. BEZORGD, BEVREESD, BEDUCHT, BEKOMMERD.

Bezorgd is hij die zorg, onrust of angst over iets heeft.

Bevreesd is iemand, die vrees koestert.

Synoniemen

VOORBERICHT

Synoniemen zijn niet alleen gelijkbetekenende woorden, die elkaar volkomen dekken en dan ook in alle omstandigheden onverschillig kunnen gebruikt worden, maar vooral zinverwante woorden, d. w. z. woorden die veel overeenkomst hebben in de betekenis, die ook wel een hoofdbegrip met elkander gemeen hebben, maar die zich toch door een grotere of kleinere wijziging der betekenis onderscheiden, zodat men niet het ene woord voor het andere kan gebruiken.

Slechts zelden drukken twee woorden volkomen dezelfde gedachte uit en men zal dus begrijpen, dat de kennis van de synoniemen een belangrijk onderdeel vormt van de taalstudie, met het oog op het juist en van pas gebruiken van de woorden.

Nochtans zijn in onze taal slechts weinig werken hierover verschenen. De belangrijkste uitgaven op dit gebied waren het thans verouderde « Woordenboek der Nederlandsche Synoniemen » door Weiland en Landré ('s Gravenhage, 1821) en het « Handwoordenboek van Nederlandsche synoniemen » door J. Hendriks (Tiel, 1883), dat beknopt maar duidelijk een groot aantal synoniemen behandelt.

Bij de samenstelling van dit werk hebben wij dit laatste dan ook vaak geraadpleegd, evenals het groot Nederlands Woordenboek door de Vries en te Winkel, dat de juiste betekenis der woorden in al hun schakeringen weergeeft.

Wij zijn er ons wel van bewust, dat een werk als dit onvolledig en onvolmaakt is, maar hopen toch eenmaal de volledigheid te benaderen. Daarom doen wij een beroep op de gebruikers van dit werk, om ons hun opmerkingen te willen medelen, opdat in een latere druk eventuele aanvullingen en verbeteringen kunnen opgenomen worden.

J. CAUBERGHE

nederlandse taalschat

NEDERLANDSE TAALSCHAT

SPREEKWOORDEN
SPREEKWIJZEN
SYNONIEMEN
CITATEN

BREPOLS

BREPOLS

